

بررسی مطالعات تطبیقی پارامترهای مسکن معاصر با ارزیابی کیفی مسکن سنتی ایرانی

۱- مهرش کاظمی شیشوان^{۲*} - حامد پویا فر

۱. دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شبستر، شبستر، ایران

۲. دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین المللی جلفا، جلفا، ایران

چکیده:

مسکن به عنوان یکی از نیازهای اساسی بشر در محیط های مختلف طبیعی و مصنوعی معانی متفاوت یافته است. با وجود این تفاوت ها، مسکن در تمام جوامع دارای مفهومی متعالی است که انسان با تأمین آن به بودن دست یافته و در این بودن هستی و زندگی را تجربه کرده است؛ به عبارت دیگر، نحوه سکونت، چگونگی بودن انسان را معنا بخشیده است. از عوامل مؤثر در سیمای شهر ایرانی، معماری سنتی مسکونی ایران است که دارای مؤلفه های ارزشمندی است و در نقاط مختلف کشور بسته به بوم، متفاوت است. معماری بر اساس هویت طبیعی و اقلیمی هر منطقه شکل گرفته و در گذر تاریخ، به عنوان عاملی هویت بخش در معماری آن بوم تجلی کرده است. گذر زمان و تغییر شیوه معماری بر معماری مسکونی نیز تأثیر داشته است. بطور کلی امروزه بحث پیرامون بازشناسی هویت ایرانی در معماری معاصر کشور در سطح وسیعی گسترش یافته است. احداث یک خانه پدیده ای فرهنگی محسوب شده و شکل و سازمان فضایی آن به شدت تحت تأثیر فرهنگی است که به آن تعلق دارد. بی توجهی یا عدم توجه کافی مسکن با رویکرد ایرانی باعث شده که ارزش ها و سنت های قدیمی در کالبد و سیمای مسکن زیر پا گذاشته شود، و مردم نیز از حسنات و ارزش های آن بی بهره بمانند.

در مقاله حاضر سعی بر این بوده تا با ژرف کاوی کیفیت مسکن در خانه های سنتی ایران، معیارهایی جهت تدوین راهکارهای مؤثر برای افزایش کیفیت مسکن معاصر به دست آید. در این مقاله به این موضوع تأکید شده است که بررسی تأثیر معماری مدرن بر معماری سنتی ایران برای توسعه دوباره الگوی فراموش شده زندگی مردم ایران در ادوار گذشته لازم و ضروری است. هم چنین توجه به پارادایم مسکن در سیمای مسکن امروز ایران برای تبیین جایگاه هویت معماری ایرانی مؤثر است. در این مقاله دو مسیر اصلی برای بررسی دلائل ناتوانی معماری امروز در برابر مسأله مسکن و نیز ارائه معیارهایی برای دست یابی به الگوی طراحی مسکن ایرانی دنبال می شود: اول، تبیین نقش و جایگاه (هویت) و (معنا) در (مسکن ایرانی) و به تبع آن ارزیابی مؤلفه های هویت بخش به شکل مسکن ایران در بررسی تطبیقی معماری سنتی و معاصر، و دوم، آسیب شناسی معماری امروز مسکونی ایران و ارائه راهکارهایی برای تداوم معماری بومی.

واژگان کلیدی: مسکن، هویت، مسکن سنتی ایرانی اسلامی، معماری مسکونی امروز ایرانی، معیارهای طراحی مسکن